

"Jag äter oftast bara frukost, en deciliter havregrynsgröt för att ha råd att ge barnen tillräcklig och bra mat, sedan äter jag lite av kvällsmålet med dem, deras eventuella rester och dricker mycket vatten."

Svar på remiss S2023/02496:

Förlängning av det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget med anledning av höga levnadsomkostnader

När endast en mycket begränsad del av de barnfamiljer som just nu är i akut behov av stöd.

Sveriges Makalösa Föräldrar är positiv till att det görs en satsning på de ekonomiskt utsatta barnfamiljerna som just nu har det extremt tufft på grund av de ökade levnadsomkostnaderna men menar att denna satsning endast kommer nå en mycket liten andel av de familjer som är i akut behov av stöd. Dels därför att hälften av stödet kommer gå till kommunerna istället för utsatta barnfamiljer och dels för att en stor del av de barnfamiljer som är i behov av detta stöd har fallit ur bostadsbidraget på grund av att inkomstgränserna har urholkats.

Endast hälften av satsningen når utsatta barnfamiljer - den andra halva försvinner till kommunerna

I den aktuella promemorian från Socialdepartementet, "Förlängning av det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget med anledning av höga levnadsomkostnader," noterar vi att endast 174 miljoner av de totalt 736 miljonerna avsatta för tilläggsbidraget kommer att gå till kommunerna, i stället för till de mest ekonomiskt utsatta barnfamiljerna, de som lever på försörjningsstöd. Vår oro är att andelen som tillfaller kommunerna kommer vara mycket högre än 174 miljoner, möjligtvis över 50% av det totala tilläggsbidraget. Vi efterfrågar en öppenhet kring beräkningsmetodiken som ligger till grund för denna siffra på 174 miljoner kr.

I promemorian står det också att cirka 30% av de som har bostadsbidrag har försörjningsstöd. Om vi då betänker att de som har försörjningsstöd får de högsta ersättningarna i förmånen, eftersom de just har de lägsta inkomsterna, går det inte att förstå uträkningen på 174 miljoner. Exempelvis får en ensamstående förälder med två barn vid försörjningsstöd (en inkomst upp till 148 000kr/år) 4 200kr i bostadsbidrag, medan en ensamstående förälder med 270 000kr/år (22 500kr/mån) erhåller 2 100kr i bostadsbidrag/mån.

De flesta med låga inkomster har förlorat rätten till bostadsbidrag

På 90-talet låg inkomstgränsen för när bostadsbidraget började sänkas på 117 000 kr. Det motsvarar då en 67% lön (9 750 kr av 14 500 kr) för en kommunalt anställd i offentlig sektor (enligt SCB). Idag är lönen för samma heltidsarbetande offentliganställda person 33 700 kr enligt SCB. Om inkomstgränsen i bostadsbidraget hade följt den ekonomiska utvecklingen under dessa 30 år hade gränsen idag legat på 22 500 kr/mån (270 000 kr). Det betyder att en förälder med 2 barn hade fått 4 200kr istället för de 2 100kr som gäller idag, det vill säga dubbelt så mycket.

På 90-talet kostade bostadsbidraget 9,6 miljarder kr för stadskassan, år 2022 var den siffran nere på 4,1 miljarder kr (statistik från försäkringskassan). På 90-talet fick 428 000 barnfamiljer bostadsbidrag.

Vår uppfattning om att inkomsttaket för bostadsbidraget måste höjas kraftfullt delas med riksrevisionsverket. Exempelvis skriver de i sin rapport från 2017 (RIR 2017:9) "Inkomstgränsen för 2015 för såväl barnhushåll som hushåll utan barn är cirka 60 procent av vad den hade varit om den hade följt löneutvecklingen, 194 400kr, i 10:e inkomstpercentilen, eller cirka 80 procent om den hade följt KPI, 142 487kr.". Beakta att rapporten skrevs flera år innan pandemin och kriget i Ukraina, som har lett till ökade levnadskostnader.

Varför klarar sig numera inte en ensamstående förälder med 2 barn på en lön på 32600kr/mån, med 0 kr i bostadsbidrag?

Familjens inkomster

- Lön: 24 000 kr efter skatt
- Underhåll: $1823+2223 = 4046$ kr
- 2 x barnbidrag: $1250+1250 = 2500$ kr
- Bostadsbidrag: 0 kr

Totalt 29 446 kr/mån

Familjens kostnader

Enligt konsumentverket har denna familj (1 vuxen 2 barn) följande kostnader:

- Mat: $3070+2580+2140 = - 8 140$ kr
- Individuella kostnader: (Kläder, fritid, mobil, personlig hygien, barnförsäkring)
 $2250+2560+2210 = - 7020$ kr
- Hushållets gemensamma kostnader (förbrukningsinventarier, hemutrustning, medier/abonnemang mobil, el, vatten och hemförsäkring) = - 5330 kr

= - 20 490 kr/mån

Förutom kostnaderna ovan har familjen även följande kostnader:

- Hyra: -9000 kr

= - 29 490 kr/mån

Här är pengarna slut samtidigt återstår det fler viktiga poster som följande:

- Resor till och från arbetet

- Tandvård & sjukvård/medicinkostnader/glasögon
- Semester

Observera att i familjen ovan finns varken bil eller några andra kostnader för transporter överhuvudtaget med då detta inte ryms i budgeten.

Dessa siffror är hämtade från Konsumentverket och de utgår ifrån: "vad som vanligtvis behövs för att leva ett bra vardagsliv, oberoende av hushållets inkomster. Det handlar varken om överkonsumtion eller nödortf."

Majoriteten av ensamstående mammor med två barn tjänar mindre än 32 600 kr/månad, medianlönen för denna grupp är 29 000 kr/månad.

Med tanke på den akuta ekonomiska kris som många barnfamiljer i Sverige just nu befinner sig i är det avgörande att justera inkomstgränserna i bostadsbidraget om man vill fortsätta använda bostadsbidraget för att stötta utsatta barnfamiljer. Denna grupp nås dåligt av andra stödåtgärder som regeringen tidigare har beslutat om, till exempel elstödet då de bor i små hyresrätter, eller sänkta drivmedelspriser då de saknar bil. Många ensamstående föräldrar kämpar varje dag för att få ekonomin att gå ihop, vi har medlemmar som handlar mat på Klarna i slutet av månaden för att kunna äta. Därför vädjar vi till att politikerna tar till sig av vår oro och agerar omgående för att förbättra situationen för de mest sårbara barnfamiljerna i vårt samhälle.

Christina Olsson
Generalsekreterare
Sveriges Makalösa Föräldrar